

kadın bülteni

SAYI: 27

Çankaya 8 Mart
Dünya Kadınlar
Günü ve Eşitlik ve
Farkındalık Ayı

Çankaya
Belediyesinden kadın
emeğine tam destek:
**Girişimci Kadınlar
Projesi**

BİKA ve Zeytindalı
kooperatifleriyle söyleşi

Dijital Çağda
Kadın Mücadelesi:
**Geçmişten
günümüze 8 Mart**

Kadın Dayanışması
Güvene Dayanır

**8 MART
ÖZEL SAYISI**

Çankaya
BELEDİYESİ
DİJİTAL BÜLTEN

Mart-Nisan-Mayıs | 2025

Çankaya

BELEDİYESİ

KADIN BÜLTENİ

27. Sayı | Mart-Nisan-Mayıs | 2025

içindekiler

► Çankaya'da Eşitlik ve Farkındalık Ayı	4
► Akademi öğretmenlerine eğitim	5
► Kadının insan hakları eğitimi	6
► Çankaya Belediyesinden kadın emeğine tam destek	7
► Kadınlar birlikte güçleniyor	8
► Birleşen kadınların başarı hikâyesi	10
► Dijital çağda kadın mücadelesi: Geçmişten günümüze 8 Mart	13
► Kadın dayanışması güvene dayanır	16
► Sosyal medyanın kadınların özsaygı ve kendilik algısı üzerindeki etkisi	19
► "Yardımsever" cinsiyetçilik nedir?	22
► Daha adil bir gelecek için: Sağlıkta cinsiyet eşitliği	26
► Sanat kadınlar için eşitliği nasıl sağlayabilir?	29
► Feminist Portre: Nancy Fraser	32

ÖNSÖZ

Değerli Çankayalılar,

Çankaya Belediyesi olarak, toplumsal cinsiyet eşitliğini sadece bir ilke değil, yaşanabilir bir geleceğin vazgeçilmez temeli olarak görüyoruz. Bu anlayışla hazırladığımız Çankaya Kadın Bülteni'nin 27. sayısında, dijital çağda kadınların mücadelesine, insan haklarından eğitime, emek ve dayanışmadan toplumsal cinsiyet eşitliğine, sağlık hakkından sanat üretimlerine uzanan çok boyutlu hikâyelerine ışık tutuyoruz.

Toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesi, yalnızca kadınların değil, daha adil ve demokratik bir toplum arzulayan herkesin ortak sorumluluğudur. Bu mücadeleyi anlamak için sadece tarihsel deneyimlere değil, aynı zamanda eleştirel düşünceye de kulak vermeliyiz. İşte tam da bu noktada, feminist düşüncenin önemli isimlerinden Nancy Fraser'ın ortaya koyduğu "yeniden dağıtım", "tanınma" ve "temsiliyet" eksenlerinde adalet kavramı bizlere yol gösterici oluyor. Fraser'a göre, gerçek bir eşitlik yalnızca ekonomik adaletle değil, kültürel görünürlikle ve politik katılımıla mümkündür. Çankaya'da yürüttüğümüz her projede bu bütünlüklü eşitlik anlayışını temel almaya özen gösteriyoruz.

Kadın emeğini desteklemekten kadın kooperatiflerine, dijital eşitlikten sanatta güçlenmeye uzanan çok boyutlu bu mücadelede; sesimizi yükselttiğimiz her alan, özgürlüğe biraz daha yaklaşmamızı sağlıyor. Hep birlikte ördüğümüz bu dayanışma ağı, yalnızca bugünü değil, geleceği de dönüştürme gücüne sahip.

Bu sayımızda, kadınların hem kamusal hem dijital kamusal alanda verdikleri mücadelenin izlerini süreceğiz, başarı hikâyelerine, araştırmalara ve feminist düşüncenin derinliklerine dokunacaksınız. Hep birlikte, sadece Çankaya için değil, tüm ülke için daha eşitlikçi, daha özgür ve daha güçlü bir gelecek kuracağımıza olan inancımızla hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Hüseyin Can Güner
Çankaya Belediye Başkanı

Çankaya'da “Eşitlik ve Farkındalık Ayı”

Çankaya Belediyesinin 8 Mart Dünya Kadınlar Günü ve Eşitlik ve Farkındalık Ayı'na özel olarak düzenlediği etkinlikler 3 Mart tarihinde Doğan Taşdelen Çağdaş Sanatlar Merkezinde “Türkiye’de Laiklik İçin Atılan Adımların Işığında Kadının İnsan Hakları Mücadelesi” paneli ve İpek Özsüslü’nün “Eşitlik Mücadelemizden Vazgeçmiyoruz” adlı karikatür sergisi ile başladı.

Türkiye’de kadın hakları mücadelesi konuşuldu

Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Özlem Cankurtaran moderatörlüğünde düzenlenen panelde, Avukat Şenal Sarıhan ve Sosyal Hizmet Uzmanı Gül Erdost konuşmacı olarak yer aldı. Çankaya Belediyesi Başkan Yardımcısı Tutku Kurt Bayyurt’un açılış konuşmasıyla başlayan etkinlikte konuşmacılar, 8 Mart’ın tarihsel sürecini anlatarak Türkiye’de kadın hakları mücadelesini siyasi ve sosyo-kültürel perspektiften değerlendirdi.

Çoğunluğu “Bayan Yanı” karikatür dergisinin kapaklarından oluşan ve kadınların eşitlik mücadelesini karikatürlerine mizahi bir dille aktaran İpek Özsüslü’nün “Eşitlik Mücadelemizden Vazgeçmiyoruz” adlı karikatür sergisi, 13 Mart tarihine kadar misafirlerini ağırladı.

7 Mart’ta, avukat bir kadının mücadelesini sahneye taşıyan “Sayın Yargıç” tiyatro oyunu Çankayalılarla buluşurken; 12 Mart’ta belediyenin kadın personeli ve sivil toplum örgütü temsilcileriyle yapılan Futsal Dostluk Maçı ile Eşitlik ve Farkındalık Ayı etkinliklerinin salon programları son buldu. ■

8 Mart

DÜNYA
KADINLAR GÜNÜ
&
EŞİTLİK VE FARKINDALIK
Etkinlikleri

KATILIM
ÜCRETSİZDİR.

PANEL 3 MART SAAT: 18.00	Türkiye’de Laiklik İçin Atılan Adımların Işığında Kadının İnsan Hakları Mücadelesi DOĞAN TAŞDELEN ÇAĞDAŞ SANATLAR MERKEZİ SABAHATTİN ALİ KONFERANS SALONU
SERGI AÇILIŞI SAAT: 19.30	İpek Özsüslü Karikatür Sergisi DOĞAN TAŞDELEN ÇAĞDAŞ SANATLAR MERKEZİ EREN EYÜBOĞLU SERGİ SALONU
TİYATRO 7 MART SAAT: 20.00	Sayın Yargıç DOĞAN TAŞDELEN ÇAĞDAŞ SANATLAR MERKEZİ SABAHATTİN ALİ KONFERANS SALONU
PANEL 12 MART SAAT: 15.00	Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadının Spordaki Yerini Konuşuyoruz TED ÜNİVERSİTESİ ÇOK AMAÇLI SALONU
FUTSAL SAAT: 17.30	Futsal Dostluk Maçı TED ÜNİVERSİTESİ SPOR SALONU

ESİTLİĞİN KALBI
CANKAYA

HÜSEYİN CAN
KADIN VE EĞİTİM

Cankaya
BELEDİYESİ

EŞİTLİK MÜCADELEMİZDEN VAZGEÇMİYORUZ
İPEK ÖZSÜSLÜ KARİKATÜRLERİ
Açılış Tarih ve Saati: 3 Mart 2023 - 19.30
3-13 Mart 2023
Doğan Taşdelen Çağdaş Sanatlar Merkezi
Eren Eyüboğlu Sergi Salonu

Eşitlik Mücadelemizden Vazgeçmiyoruz
İpek Özsüslü Karikatürleri
3-13 Mart 2023

Açılış Tarih ve Saati: 3 Mart 2023 - 19.30
Cankaya Belediyesi
Doğan Taşdelen Çağdaş Sanatlar Merkezi
Eren Eyüboğlu Sergi Salonu

Akademi Öğretmenlerine Eğitim

Çankaya Belediyesi, Çankaya Akademi’de hizmet veren öğretmenlerine yönelik eğitim programları düzenledi. Öğretmenler, “Öğrencilerle Etkili İletişim ve Motivasyon Teknikleri” ve “Etkili İletişim, Görüşme Teknikleri ile Krize Müdahale” konularında etkileşimli atölyelere katıldılar.

Çankaya Belediyesi, öğrencileri ücretsiz olarak LGS ve YKS sınavlarına hazırladığı Çankaya Akademi’de hizmet veren öğretmenlere yönelik eğitim programları düzenledi. İki oturum olarak verilen eğitimlerde rehber öğretmenler “Etkili İletişim, Görüşme Teknikleri ve Başvuru Mekanizmaları, Sınırlarımız, Krize Müdahale” başlıklı atölyede, öğrencilerle sağlıklı iletişim kurma, sınırları belirleme, zor durumlarla baş etme ve etkili görüşme teknikleri konusunda etkileşimli eğitimler aldılar.

Atölye kapsamında drama yaklaşımı teknikleri, vaka analizleri ve simülasyon görüşmeleri kullanılarak rehberlik sürecinde karşılaşılabilecek

zorluklara yönelik interaktif çalışmalar gerçekleştirildi. Katılımcılar, öğrenci merkezli iletişim stratejilerini deneyimleyerek uygulama fırsatı buldu.

Branş öğretmenlerine yönelik gerçekleştirilen “Öğrencilerle Etkili İletişim ve Motivasyon Teknikleri” başlıklı eğitimde ise, sınıf içi iletişim dinamikleri, öğrenci motivasyonunu artırma yolları ve öğretmenlerin yaşadığı zorluklarla baş etme stratejileri ele alındı. Dramatik canlandırmalar, vaka çalışmaları ve rol oyunları ile öğretmenler, farklı öğrenci profillerine uygun iletişim yöntemlerini uygulamalı olarak deneyimledi. ■

Kadının İnsan Hakları Eğitimi

Çankaya Belediyesi ve Kadının İnsan Hakları Derneği işbirliğiyle gerçekleşen “Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı” (KİHEP) tamamlandı. Dört ay süren programın ardından eğitime katılan 17 kadın sertifika sahibi oldu.

Dernek tarafından verilen eğitimlerde kadınların haklarına ilişkin ulusal ve uluslararası metinlere, Anayasal ve medeni haklara, ekonomik, cinsellik ve doğurganlık üzerine ayrıntılı bilgilendirmelerin yanı sıra kadının sosyal ve ekonomik hakları, şiddete karşı

ne yapabileceği, şiddete uğrayan bir kadına nasıl yardım edilebileceği ve nerelere başvurulabileceği konuları ele alındı. Eğitimde ayrıca toplumsal cinsiyete duyarlı çocuk yetiştirme, kadın hareketi ve feminizm ile kadın örgütlenme biçimleri de yer aldı. ■

**Çankaya Belediyesi
Aile Danışma Merkezi**

Tel: (0312) 4588900/3501

Çankaya Belediyesinden kadın emeğine tam destek

Çankaya Belediyesi, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik çalışmalarına bir yenisini daha ekledi. Çankaya Belediye Başkanı Hüseyin Can Güner'le Rotary 2430. Bölge Federasyonu Dönem Başkan Yardımcısı Atıf Meydan arasında imza altına alınan "Girişimci Kadınlar Projesi"yle (GİKA), kadınların işgücüne katılımına tam destek verilecek.

Başkan Güner, Çankaya Belediyesi Hizmet Binasında imzalanan projeye ilişkin, "Kadınların istihdamda yer alabilmeleri, özgürleşebilmeleri ve sosyal yaşam içinde var olabilmeleri açısından çok önemli. Projeden pek çok olumlu sonuç alacağımıza inanıyoruz. Böylesine güzel bir işbirliği içinde olmaktan, bu protokolü imzalamaktan büyük mutluluk duyuyorum. Umuyorum ki yeni dönemde birbirinden başarılı işbirliklerini, projeleri hayata geçiririz. Bu projede emeği geçen tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkür ediyorum" dedi.

Ürünler e-ticarete açılacak

Ortakları arasında Başkent Üniversitesinin de bulunduğu GİKA ile girişimci kadınlara yol göstermek, gerekli donanımı sunmak amaçlanıyor. Kadınların el emeği ürünlerini e-ticaret sitesi kanalıyla ülke genelinde pazarlayabilmelerinin amaçlandığı projeye, 8000 kadına destek verebilmek hedefleniyor.

Satış ve pazarlama eğitimi verilecek

İlk etapta, şimdiye kadar Çankaya Belediyesi stantlarında el emeği ürünlerini satışa çıkaran kadınların yer alacağı projede, girişimcilik, dijital teknoloji kullanımı, sosyal medya, e-ticaret portalı üzerinden satış ve pazarlama teknikleri gibi başlıklarda eğitimler verilecek.

Marka oluşturma, elektronik ticarete mali yükümlülükler ve hukuki sorumluluklar, kredi ve hibe destek imkânları gibi konularda da çalışmaların yapılacağı projeye, kadınların emeğe dayalı sermayelerini ticari kazanca çevirebilmelerinin yolu açılacak.

Kadınlar depremzedeler için ördü

Her Perşembe Çankaya Belediyesi Vedat Dalokay Nikah ve Kokteyl Salonunda kurulan "Kadın Emeği Pazarı", 8 Mart Dünya Kadınlar Günü gibi anlamlı bir gün kapsamında tekrar kuruldu. Pazara katılan Çankayalı kadınlar deprem bölgesine gönderilmek üzere bere, atkı ve eldiven ördü. ■

Kadınlar birlikte güçleniyor

■ Röportaj: **BURCU KESKİN DEMİRCAN**

Kadın emeğiyle güçlü bir gelecek için Zeytindalı Kadın Çevre Kültür ve İşletme Kooperatifi dayanışmayı güçlendiriyor.

Çankaya Belediyesi, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kapsamında kadın istihdamına katkı sağlayan kooperatiflerle bir araya geldi. Zeytindalı Kadın Çevre Kültür ve İşletme Kooperatifinde bizleri ağırlayan atölye sorumlusu Nurcan Yalçın, kadın emeğinin ve dayanışmanın önemine dikkat çekti.

Çankaya Belediyesi Kadın Bülteni adına sorularımızı yanıtlayan Nurcan Yalçın, Zeytindalı Kadın Kooperatifinin neden kurulduğunu şu sözlerle dile getirdi: "Zeytindalı Kadın Kooperatifi, 2004'te ihtiyaçtan doğan bir kooperatif. İhtiyaç neydi? Kadın yoksulluğuydu. Bununla en güzel mücadeleyle kooperatifti. Çünkü kooperatifler, dernek gibi de işletme gibi de çalışır. Aslında tüzüğümüze bakınca gerçekten bir işletmedir. Eğer ki kadınsan ve duyarlıysan sosyal bir yönün de vardır. Zeytindalı da aynı böyledir. Zeytindalı Kooperatifi, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğindeki (TMMOB) birkaç mühendisin kadın yoksulluğuyla mücadele etme amacıyla kurduğu bir kooperatiftir. Kooperatifin yaşaması için projeler olarak çalışmalar sürdürüldü. Özellikle Çankaya Belediyesi bize çok destek verdi."

Kooperatife kaynak ve proje noktasında katkı sağlayan kurumlar kimler oldu?

İlk başta Avrupa Birliği destekli Evde Yaşlı Bakım Projesi, Çankaya Belediyesi işbirliğiyle gerçekleşti. O projenin ardından yine Çankaya Belediyesinin Halk Eğitimle beraber yürüttüğü Gümüş Atölyesi kuruldu. 2014'te ise Mamak'ta şu anda benim sorumlu olduğum atölye, dikiş alanında çalışmak amacıyla Zeytindalı'na katıldı. Atölyeyi kurarken bir temamız vardı: "Naylon poşete 'hayır' diyelim ve bez poşetle bir farkındalık yaratalım." Bu çıkışımızda odalar, üniversiteler, sivil toplum örgütleri, ILO, Birleşmiş Milletler, kadın birimleri bize destek oldu. Bu arada da tabii ki Zeytindalı Kadın Kooperatifi durmadı. Kavaklıdere'de bir giyim atölyesi açtık. Bu da Ankara Kalkınma Ajansından aldığımız bir proje kapsamında gerçekleşti. Sonra kişiye özel baskı ve gıda atölyesi gibi farklı alanlarda çalışarak büyüdük.

Halihazırda hangi proje üzerinde çalışıyorsunuz?

Göç İdaresinden aldığımız bir proje var. Projenin amacı da hem kooperatife materyal sağlamak hem kadın istihdamına katkı sunmak. Şu anda 13 kişi çalışıyor bu projede. Proje şartı olarak yüzde 60 Suriyeli yüzde 40 Türk çalıştırılması esastı. Burada çalışan arkadaşlarımız da Suriyeliler.

Yabancı uyruklu kişilerle çalışmakta zorlanıyor musunuz?

Aslında bu bizim için çok farklı bir deneyim oldu. Ben sivil toplum örgütüyle 30 yıldır iç içe olduğum için kadına, kadın olarak bakıyorum. Yani bu beyaz, siyah, o ülke, bu ülke değil. Ama o kadınlarla yaşamak, onların hayat hikâyesini dinlemek, onlarla dertlenmek, onlarla üzülmek, onlarla sevinmek bizim için çok farklı bir deneyim oldu. Dil bilmiyoruz. İçimizde bir tercümanımız var Türkçe bilen... Ama işaretlerle, bakışmayla, güler yüzle anlaşabiliyoruz. Biz bu proje kapsamında Türk Kızılayı'ndan ve Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezinden (ASAM) yardım da alıyoruz. Mesela uyum derslerimiz var. Onlar bizi çok sevdi. Biz de onları çok sevdik. Proje Haziran ayında biteceği için çok üzgünüz.

Zeytindalı Kadın Kooperatifinde kaç kadınla çalışıyorsunuz?

Kooperatifimiz 24 ortaklı. Her atölyenin iki sorumlusu var ama faydalanıcısı da var. Mesela Mamak Dikiş Atölyesinin dışarıda 20'den fazla kadınla işbirliği var. Bunlar örgü, paketleme, dantel ekibi gibi faydalanıcılardan oluşuyor. Bunu niye yaptık? Kooperatifçilik zor bir iş. Kirası, elektriği, suyu, vergisi... Mamak, aydın ancak yoksul bir bölge. Özellikle anneler ev ekonomisine katkı sağlamak istiyor. Evde bakım vermek zorunda olup atölyeye gelemeyen kadınlara destek olmak istiyoruz. Evden çıkamadığı için biz onlara, evlerine iş veriyoruz. En azından mutfağına katkı ya da çocuğuna verecek harçlık olsun diye. Biz diyoruz ki, bize ortak olmaktansa siz evde faydalanıcı olun. Evine iş verirken de o kadının evden çıkmasını sağlamak için işini biz evine götürmüyoruz, işi evden almıyoruz. O kendisi getiriyor. En azından evden çıkıp kooperatife geliyor, kooperatiftan çıkıp eve gidiyor. Biraz farkındalık sağlıyoruz burada. Buraya da bir şekilde dokunmuş, temas etmiş oluyorlar.

Kooperatiflerin ortakları ve faydalanıcıları dışındaki kadınlara yönelik çalışmaları var mıdır?

Kadınların psikolojik durumuna göre danışmanlık da veriyoruz. Dört duvar arasında durmaktan, yaşlıya bakmaktan, çocuk bakmaktan bunalmışsa gönüllü danışmanlarımıza yönlendirme yapıyoruz.

Kooperatifler aynı zamanda dernek gibi de çalışıyor dedik. Çünkü kadının her alanda güçlenmesini istiyoruz. Hem sosyal hem de ekonomik yönüyle kadınların güçlenmesi için yılda bir kez kooperatif dışındaki kadınlara farkındalık eğitimi açıyoruz. Bu eğitime daha önce hiç katılmamış kadınlara iki günlük bir seminer veriyoruz. Arkasından ürün geliştirme, pazar ve girişimcilik eğitimi veriyoruz. Bu eğitimlerle yılda en az 40 kadına ulaşıyoruz. Her yıl yaptığımızda 10 yılda 400 kadına bu haliyle elimizi uzatmış oluyoruz. Bu kadınlar bizimle çalışmasa ya da bizim yanımızda olmasalar bile, biliyoruz ki kendi başlarına bir şeyler yapabilirler.

İşbirliği içinde olduğunuz başka kooperatifler var mı?

Aslında Zeytindalı, BİKA ve Altındağ Üretken Kadın Kooperati ile birlikte Ankara'daki 37 kooperatifin de iletişim ağında... Bizim sorumluluğumuz sadece Zeytindalı değil, şu anda 37 kooperatifin de sorumluluğunu taşıyoruz. Eğer ki dayanışma ruhunuz varsa, örgütlenmişseniz, yoldan geçerken bir yaşlıyı da dert ediyorsunuz, genç bir kadının geçtiği sokakta ışık yanmıyorsa bunu da dert ediyorsunuz. Kooperatiflerde o dayanışma ruhu, bilinçlenme ruhuna da geçiyor.

Yani kadın kooperatifleri hem üretiyor hem de bir dernek gibi duyarlı çalışıp dayanışmayı beraber götürüyor. İçinizde dayanışma ruhu varsa bu kooperatiflerde yer alıyorsunuz. ■

Birleşen kadınların başarı hikâyesi

“Hedef kadın emeği ile üretimde sürekliliği sağlamak...”

Bizleri atölyelerinde ağırlayan BİKA'nın Yönetim Kurulu Başkanı Nihal Sarpel ile Birleşmiş Kadın Girişimini, hayata geçirdikleri çalışmaları, yaşadıkları zorlukları, umut ve mutluluklarını konuştuk.

Röportaj: **BURCU KESKİN DEMİRCAN**

Bugün neredeyse tüm dünyada kutlanan, değer oluşturan, farkındalık yaratan 8 Mart'ın tohumu 1908'de New York'ta 15.000 çalışan kadının, daha kısa mesai süreleri, daha yüksek maaş ve seçme hakkı talep etmesiyle atılmıştı. Bu tarihten neredeyse 120 yıl sonra ülkemizde “kadın emeği”nin yereldeki durumunu; üreten, değer katan, 120 yıl sonra hâlâ zorluklar yaşayan ancak büyük bir umut ve mutlulukla “birleşerek” kazanan, kazandıran Birleşmiş Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifine (BİKA) konuk olduk. Bizleri atölyelerinde ağırlayan BİKA'nın Yönetim Kurulu Başkanı Nihal Sarpel ile Birleşmiş Kadın Girişimini, hayata geçirdikleri çalışmaları, yaşadıkları zorlukları, umut ve mutluluklarını konuştuk.

Bizim için sorması en kolay, sizler için yanıtlaması en dolu dolu soruyla başlayalım... BİKA nedir?

BİKA'nın açılışını pek seviyoruz. BİKA, Birleşmiş Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifidir.

Eylül 2019'da kurulduğu günden bu yana kadın emeğinin en güzel ve güçlü örneklerinden biri olarak üretim hayatına devam ediyoruz. Ürettiğimiz tüm ürünlerin, fikir aşamasından paketlemesine kadar her detaya en az bir kadın eli değiyor. Sadece üretim değil, iş öğrenmek isteyen tüm kadınlara rehberlik eden kooperatifimiz, kadınların ekonomide kendine bir yer edinmesini sağlıyor. Paylaşarak, birleşerek çoğaldığımız bu yolculukta bizimle olan herkese bir kez daha teşekkür ediyorum.

Biraz BİKA'nın kuruluş günlerinden söz edelim... Bu yolculuk nasıl başladı?

Biz burada, 2019'da kurulduk. Kasım'da başladık ve üzerinden çok geçmeden Mart ayında pandemi oldu ve zorunlu kapatılanlar grubuna girdik. Aslında burada 20 kişi başlamıştık. Kendi yaptığımız el işlerini satmak üzere kurulduk. Çok büyük kısmımız emekli, az kısmımız emekliliğini

“Pandemide pek çok firmadan toplu sipariş aldık. Birçok kadına iş verme fırsatımız doğdu. İşsiz kalan ve evini geçindirmek zorunda olan kadınları birliğimize kattık.”

bekleyenler... Ama pandemi döneminde 10 ortağımızı kaybettik ekonomik nedenlerle... Pandemi sırasında kapalıyız madem, pandemide kullanabileceğimiz bir şey yapalım dedik ve sabun üretmeye başladık.

Zorluklarla çok hızlı karşılaşmışsınız, ancak sonuçları başarılı olmuş gibi...

Evet. O dönemde hızlıca araştırmaya başladım ve bir firmaya ulaştım. Firma sağ olsun pandemi sırasında iki elemanı 10 gün boyunca bize gelerek formüller konusunda eğitim verdi ve

bizler de üretime başladık. Ayrıca balmumundan mumlar da yaptık. Bu süreçte ürünlerimizde her zaman doğallığa önem verdik. Sabun ve mumlar hediye olarak çok tercih edildi. Sonraki süreçte, kadınlar günü, yılbaşı gibi özel günlerde bazı firmalar ürünlerimizi tercih etti. Böylece pandemide pek çok firmadan ciddi bir toplu sipariş aldık. Onun sonunda birçok kadına iş verme fırsatımız doğdu. Pandemide işsiz kalan ve evini geçindirmek zorunda olan kadınları birliğimize kattık. Oradan kazandığımız parayla da hemen kendimize küçük bir dikiş atölyesi kurduk.

Tam bu dönemde Çankaya Belediyesiyle yollarınız kesişti sanırım...

İyi hatırlıyorum. Bir tasarım yapmıştım, onun sonunda geri dönüşümü vurguladığımız patchwork tarzı çantalar ortaya çıktı. Biz, Çankaya Belediyesinin yönlendirdiği 70 kadınla beraber, 2000'den fazla çantayı, bir metre bile kumaş almadan ürettik. O projenin sonunda da dört beş kadın, komşularından makine ödünç alarak yaptıkları çantalarla elde ettikleri gelirle kendilerine makine alıp iş sahibi oldu. Bu da belediyemiz sayesinde oldu. Bu şekilde, üretim aşamasında kadınları destekleyerek ve atölyeyi döndürmeye çalışarak ilerliyoruz.

Peki şimdi durum nasıl? BİKA neler yapıyor?

Biz burada şu an 10 kişiyiz ve hepimizin yetenekleri farklı... Çocuk ürünleri, takı, seramik gibi ürünler üretiyoruz; maharetli kadınlar bir araya gelerek siparişlere yetişiyoruz. Kadınların bir kısmı dışarı çıkıp sosyalleşerek üretimini yapabilen, bir kısmı da yaşlısı, hastası, küçük çocuğu olup evinden çıkamayanlar ve eşi tarafından dışarı çıkmasına izin verilmeyenler; bu şekilde üç tip kadın var. Şöyle çok etkilendiğim bir örnek vereyim. Eşinden ayrılmış ve iki çocuğunu okutmak zorunda kalan bir kadın arkadaşımıza pandemi döneminde uzun bir iş verdik. İş sonrası ilk söylediği, “Ailemin dağılmasını engellediniz, teşekkür ederim” oldu. Aynı şekilde engelli çocuğunun masraflarını çıkardığını söyleyen anneler oldu. Onlar zorunlu olarak evde ama buradan kazandığıyla çocuğu için pek çok şey yapabildiler.

BİKA olarak şu anki projeleriniz, hedefleriniz neler? Pandemi gibi zorlu bir dönemi atlatmanın ardından, günümüzde BİKA neler yapıyor, nelerle karşılaşılıyor?

Sabun, oyuncak ya da başka bir şeyi düzenli olarak üretebiliyor olsak buradaki kadınları sigortalı işe alabiliriz. Biz kadınların hayatına kalıcı ve sürekli şekilde dokunmak istiyoruz. İşlerimiz bir ay, altı ay ya da en fazla bir yıl oluyor. İşin sürekliliğini sağlamak istiyoruz. Her seferinde yeni bir ihtiyaç sahibi kadına uzun vade dokunmak istiyoruz. Şu an en önemli hedefimiz bu...

“Deprem sonrası işlerimiz zorlaştı”

Kooperatif olmak özendiriliyor, teşvik ediliyor. Pandemide kurulan kooperatiflerin yüzde 80’i kapandı. Ardından deprem olunca işlerimiz zorlaşmaya başladı. Zor bir dönemde kurulup ayakta kalabilen bir kooperatifiz. Kalkınma Ajansı’ndan birkaç kez teknik destek alıp sabunlarımızı çeşitlendirdik. Bir firmayla takı konusunda 1 yıl çalıştık. Şu anda da Avrupa Birliği kaynaklı bir proje kapsamında Zeytindalı Kooperatifi ile bir proje yürütüyoruz. Bizim buradaki rolümüz tasarım ve tanıtım ile satışının sağlanması. Zeytindalı serisini yapıyor. O proje kapsamında ilk defa 3 adet nakış makinesi almış olduk. Nakış konusunda ilerlemek istiyoruz. Çünkü bu konuda çok talep var.

Kadın gücüyle üretmek

Kadın gücüyle üreterek ekonomiye katkıda bulunabilmek için kurulduk. Şimdi de kadın kooperatiflerinin gücünü, el emeğinin önemini ortaya çıkaracak projeler geliştirirken, zanaat sahibi olmak isteyen kadınlarımıza rehberlik eden bir kuruluş olma yolunda ilerliyoruz. Ekonomik zorluklarla mücadele eden kadınlara iş öğretmek ve büyüyen kooperatifimiz içinde bu kadınlara istihdam sağlayarak ekonomide kendilerine bir yer edinmelerini sağlamak, artık en önemli amacımız... ■

Dijital Çağda Kadın Mücadelesi: Geçmişten **8 Mart** Günümüze

Kadınların hak mücadelesi, insanlık tarihiyle paralel şekilde gelişmiş ve zaman içinde birçok farklı aşamadan geçmiştir. Bugün, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutlarken, kadınların geçmişten günümüze süregelen hak taleplerini, toplumsal eşitsizliklere karşı verilen mücadeleyi ve bu mücadelenin dijital çağdaki evrimini anlamak büyük önem taşıyor.

Kadınların hak mücadelesi ve feminizm, tarihsel olarak dalgalar halinde gelişmiş ve her dalga, kadınların toplumsal konumunu dönüştürerek dünyayı daha eşitlikçi bir hale getirmeyi hedeflemiştir. Bugün, kadın hakları mücadelesi dördüncü dalga feminizmde yeni bir boyut kazanmış durumda. Bu dalga, kadınların mücadele yöntemlerini dijital platformlara taşıırken, aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliği için savaşılan farklı kimlikleri de kapsayan bir hareket haline gelmiştir.

Dördüncü dalga feminizm, 2010'lardan itibaren dijital çağın sunduğu olanaklarla güç kazanmıştır. Sosyal medya ve dijital platformların etkisiyle kadın hakları mücadelesi artık sokaklardan dijital alanlara taşınmıştır.

Birinci Dalga: Kadınların temel hakları için ilk adımlar

Birinci dalga feminizm, 19. yüzyılın sonlarından 20. yüzyılın başlarına kadar olan dönemde kadınların en temel hakları için verdiği mücadelenin başlangıcını işaret eder. Bu dönemde, kadınlar öncelikli olarak oy hakkı talep etti. Bugün bize doğal gelen oy kullanma hakkı, uzun yıllar süren toplumsal mücadele ve protestoların sonucunda kazanılmıştır. Birinci dalga feminizminin en büyük zaferi, kadınların seçme ve seçilme hakkı kazanmasıydı. Bu hak, dünya genelinde kadınların sosyal, ekonomik ve siyasi haklarının temelini atmış oldu. Kadınlar, sadece kişisel alanlarda değil, toplumsal alanlarda da eşit haklar talep etmeye başladı.

İkinci Dalga: Sosyal ve ekonomik devrim

1960'lardan 1980'lere kadar süren ikinci dalga feminizm, kadınların toplumsal hayattaki yerini dönüştüren en önemli dönemeçlerden biridir. Bu dalga, kadınların yalnızca hukuki eşitlik talebiyle değil, aynı zamanda sosyal ve ekonomik alandaki eşitsizliklere karşı çıkmasıyla şekillenmiştir. İkinci dalga, kadınların çalışma hayatındaki eşitsizlikleri, cinsel şiddeti ve aile içindeki adaletsizlikleri gündeme getirmiştir. "Özel olan politiktir" söylemiyle, kadınların ev içinde yaşadıkları eşitsizliklerin toplumsal bir mesele olduğu vurgulanmıştır. Aynı zamanda kadınların doğum

kontrolü hakkı, kürtaj hakkı ve eşit ücret talepleri de bu dönemde ön plana çıkmıştır. Bu dönemin etkileri, günümüzde de kadınların sosyal haklarındaki en önemli kilometre taşlarını oluşturur.

Üçüncü Dalga: Çeşitlenmiş kimlikler ve kültürel farklılıklar

1990'lı yıllara gelindiğinde, feminizmin üçüncü dalgası, daha farklı ve geniş bir bakış açısını benimsemiştir. Bu dönemde, feminizm yalnızca beyaz, orta sınıf kadınların hak mücadelesine odaklanmakla kalmamış, etnik köken, sınıf, cinsel yönelim ve kültürel farklılıklar gibi faktörleri de içine alarak daha çeşitlenmiş bir hareket haline gelmiştir. Üçüncü dalga feminizm, feminizmi herkese açık bir mücadele olarak tanımlamış, kadınların kimliklerini ve deneyimlerini daha kapsayıcı şekilde ele almıştır. Artık feminizm, tüm kadınları ve hatta erkek dışı cinsiyetleri kapsayan, çok kimlikli bir hareket haline gelmiştir.

Dördüncü Dalga: Dijital çağda kadın mücadelesi

Dördüncü dalga feminizm, 2010'lardan itibaren dijital çağın sunduğu olanaklarla güç kazanmıştır. Sosyal medya ve dijital platformların etkisiyle kadın hakları mücadelesi artık sokaklardan dijital alanlara taşınmıştır. Kadınlar, sadece fiziksel alanlarda değil, dijital dünyada da güçlü şekilde sesini duyuruyor. Dijital aktivizm, feminizmi

hızla küresel bir harekete dönüştürürken, kadınlar toplumsal eşitsizliğe karşı daha hızlı ve etkili şekilde örgütlenebiliyor. Sosyal medya platformları, kadınların deneyimlerini paylaşmasına, seslerini geniş kitlelere duyurmasına ve toplumsal değişim için farkındalık yaratmasına olanak tanıyor.

▲ Dijital aktivizm ve sosyal medya kampanyaları

Dördüncü dalga feminizmin en belirgin özelliklerinden biri dijital aktivizm olarak öne çıkmaktadır. Sosyal medya, kadınların haklarını savunmaları ve toplumsal sorunlara dikkat çekmeleri için önemli bir mecra haline gelmiştir. #MeToo, #TimesUp, #NiUnaMenos gibi hareketler, kadınların yaşadıkları cinsel taciz, şiddet ve eşitsizliklere karşı güçlü bir tepki göstermelerine olanak sağlamıştır. Bu kampanyalar, yalnızca kadınların hikâyelerinin duyulmasını sağlamakla kalmamış, aynı zamanda toplumsal farkındalık yaratmış ve hukuki düzenlemelerde değişimlere yol açmıştır. Dijital platformlar, kadınların dünyadaki her türlü ayrımcılığa karşı seslerini duyurmaları için devrim niteliğinde bir araç olmuştur.

▲ Kimlik, çeşitlik ve kesişimsellik

Dördüncü dalga feminizm, kimliklerin kesişimsel doğasını savunarak, farklı cinsiyet kimliklerine, etnik kökenlere, sınıflara ve cinsel yönelimlere sahip kadınların da bu harekette yer alması gerektiğini savunmaktadır. Artık feminizm yalnızca bir grup kadının mücadelesi değil, tüm kadınların mücadelesi haline gelmiştir. Feminist hareket, farklı kimliklerin kesişiminde yaşanan eşitsizliklere dikkat çekerek, her kadının deneyimlerini ve hak taleplerini kapsayan bir yaklaşım geliştirmiştir.

▲ Cinsiyet kalıplarına karşı çıkış

Dördüncü dalga feminizm, toplumsal cinsiyet normlarını sorgulamaktadır. Kadınlar, güçlü, bağımsız ve kendi kararlarını verebilen bireyler olarak toplumsal hayatta yer almak

istemektedir. Medya, reklamlar ve toplumsal yaşamda kullanılan cinsiyetçi dil ve temsiller eleştirilmektedir. Feminist hareket, daha eşitlikçi bir dil kullanımını ve toplumsal cinsiyet kalıplarının ötesinde bir dünyayı savunmaktadır.

▲ Kadın hakları mücadelesinin dijital yansıması

8 Mart, dünya çapında kadınların toplumsal cinsiyet eşitsizliğine karşı seslerini yükselttiği, haklarını savunduğu ve eşitlik taleplerinde bulunduğu bir gündür. Dördüncü dalga feminizmle birlikte, 8 Mart'ın anlamı sadece sokaklarda yapılan yürüyüşlerle sınırlı kalmamış, aynı zamanda dijital platformlarda büyük bir etkinlik ve dayanışma gününe dönüşmüştür. Sosyal medya, kadınların sesini daha geniş kitlelere duyurabilmesi için güçlü bir araç olmuştur. Bu gün, kadın haklarının savunulmasında dijital aktivizmin önemini vurgulayan bir dönüm noktasıdır.

▲ Kadın mücadelesinin yeni ufukları

Feminizmin dördüncü dalgası, dijital çağın sunduğu fırsatlar sayesinde kadınları daha örgütlü, daha güçlü ve daha görünür kıldı. Gelecekte, feminizmin mücadelesinin yeni odak noktası, dijital haklar, çevresel adalet, yapay zekâ, iş dünyasında eşitlik gibi konularda şekillenecektir. Ancak özünde, kadınların haklarını talep etme ve özgürleşme çabası devam edecektir. 8 Mart, bu mücadelenin simgelerinden biri olarak her geçen yıl daha da güçlenerek devam edecek ve kadınların bir araya gelerek daha güçlü bir ses oluşturmaya zemin sunacaktır. ■

Kaynak: *Feminist Studies, Gender & Society*

Kadın Dayanışması Güvene Dayanır

TINA OPIE - BETH LIVINGSTON

Birlikte çalıştığımız kadınlarla ve bilhassa bizden öyle veya böyle farklı olanlarla güvene dayalı ilişkiler kurmak zaman ve gayret ister. Yine de hem kişisel hem de profesyonel açıdan bu gayrete değer. Başkalarıyla bağlantı kurduğumuzda kişisel mücadelelerimizde kendimizi daha az yalnız hissederiz ve eşitlik için ısrarımızı sürdürmede daha donanımlı oluruz.

Babson Üniversitesinde doçent olan Tina Opie ve Iowa Üniversitesinde yardımcı doçent olan Beth Livingston, ait oldukları cinsiyet, ulus, sosyal sınıf veya başka özellikler nedeniyle farklı kültürel kimliklere sahip iş arkadaşları arasındaki ilişkileri inceliyor. Bu iki akademisyen, Amy Bernstein, Amy Gallo ve Nicole Torres ile Woman at Work (İş Dünyasında Kadınlar) podcast programı için

bir araya gelerek kimlerin, nasıl yüksek kaliteli ilişkiler geliştirebileceğini konuştu.

BETH LIVINGSTON: Kadın dayanışmasının ana fikri şudur: Birbirimize karşı dürüst olamadığımızda ve gerçek duygularımızı göstermediğimizde birbirimizi güçlendiremeyiz ve yükseltemeyiz. “Söylediklerin beni incitti” veya

Tina Opie

“Bununla başa çıkmaya çalışıyorum” diyebilmeli veya kendimizi hüsrana uğramış veya üzgün, neşeli, gururlu veya güvensiz hissettiğimizi söyleyebilmeliyiz. Bunu yapmadan kendimizi gerçekten nasıl güçlendirebilir ve gerçek kişiliğimizi yaşayabiliriz? Araştırmalarımızda bu konuyu derinlemesine inceliyoruz.

TINA OPIE: Bu araştırmanın kritik bir sonucu, kadınlar arasında ciddi bir duygusal hassasiyet olduğunu fark etmemizdir; bunu Michigan Üniversitesinden Jane Dutton ve arkadaşlarının çalışmalarına dayanarak “duygusal ilgi/koruma/şefkat kapasitesi” olarak adlandırıyoruz.

AMY GALLO: Duygusal hassasiyet ile kadın dayanışması arasındaki ilişkiyi anlatabilir misiniz?

TINA: Çalıştığım farklı işyerlerini şöyle bir düşünürsem, bu ortamlara girdiğimde hep üzerime bir zırh giymem gerektiğini hissettim. Ne kadar hakiki olsam da bazı konuları açıkça ortaya koyamayacağımı düşünürdüm, özellikle canımı sıkıcı konuları; örneğin bir toplantıda başka birisi bir fikirle ilgili övgü alırsa veya birisi kırıcı bir söz söyleyip diğer herkes sus pus olursa veya daha da kötüsü herkes güler ve ben de bunun benim aleyhime olduğunu hissedersen. Bu tür durumları iyi bilirsiniz. Moraliniz bozulur, üzülürsünüz, öfkelenirsiniz, hatta başka bir kattaki tuvalete gidip ağlayabilirsiniz; sonra yine yerinize dönüp her şey yolundaymış gibi davranırsınız.

Beth Livingston

Buna karşılık, durumu anlayan insanlar da mevcuttur. Bir baş hareketi veya göz kırpmaya ya da başka bir sözel olmayan işaretle birbirimizi anladığımızı ifade ederiz: “Seni görüyorum, seni anlıyorum ve bu konuda seni destekliyorum.” Toplantıdan sonra bu kişilerle şirket dışında bir yerde buluşup kahve eşliğinde olan biteni konuşuruz. Bu türden ilişkilerle çok daha güçleneceğimize inanıyorum. Daha dayanıklı olur, birbirimizle daha güçlü ilişkiler kurarız. Ekiplerimiz ve kurumlarımız da daha güçlü olur, ki bu da rekabet avantajı yaratır.

TINA: Kadın dayanışması sadece samimi ve hassas duyguların ifade bulmasını sağlamaz; aynı zamanda güçlendirmeyi ve baskının yapısal temellerini ortadan kaldırmayı hedefler. Kadın dayanışması bir hedeftir ama aynı zamanda bu hedefe ulaşılmasını sağlayan bir araçtır. Bunun işyerinin çeşitlilik, kapsayıcılık, eşitlik ve performans açısından ilerlemesi için kullanılabilecek bir mekanizma olmasını umuyoruz.

AMY BERNSTEIN: Bu sadece birlikte ağlamak değil, fikirleri güvendiğiniz insanlar üzerinde denemek, bu kişilerin size dürüst geribildirim vereceğinden ve size yardımcı olmaya hazır olduğundan emin olmaktır.

AMY G.: Bu çalışmada kendisini duygusal açıdan hassas hisseden ve hissetmeyen kadınları

doğrudan dinlediniz. Şunu merak ediyorum: Ne tür hikâyeler dinlediniz ve bunların arasında sizi bilhassa şaşırtanlar oldu mu?

TINA: İlginç bulduğum bir nokta, kadınların işyerinde eşitlik konusunu gündeme getirmeye çalışmasıydı. Duygusal hassasiyetlerini ifade etmeye çalışmışlardı. “Bu gerçekten yıpratıcı. Benim için gerçekten zor” gibi sözler söylemişlerdi. Buna karşılık yöneticileri, “Bu sadece senin için değil herkes için zor” gibi karşılıklar vermişti. Yöneticiler bunu söyleyerek daha derinden bir bağ kurma fırsatını göz ardı etmiş oluyor. Böyle bir durumdaki yöneticiye, “Anlat... Sana zor gelen neydi?” diye sormasını tavsiye ederim. Böylece dinleme fırsatı elde etmiş olur.

BETH: Tüm benliğinizi işyerine getirmek, çeşitliliği önemsemenin ötesinde proaktif kapsayıcılığa geçme fikrinin bir parçasıdır. Bu çalışmanın bulguları arasında beni şaşırtan bir husus, bu tür kapsayıcı iklimin genellikle tam anlamıyla (eksiksiz, katıksız) bir iyilik olarak ortaya konmasıydı. Bunu her kademede gördük: İnsanlar işyerinin ne kadar kapsayıcı olduğunu düşünürse, iş arkadaşlarına o kadar çok güveniyor.

Ancak kapsayıcılık bu tür soruların cevabı olarak görülse de durumun bundan daha karmaşık olduğu sonucuna varıyoruz. Eğer insanların öz benliklerini açıkça ve rahatça ortaya koymasını gerçekten istiyorsak, ki bu sadece iş/ aile tercihleriyle sınırlı kalmayıp duyguları da içerecektir, kapsayıcılığın ötesine geçmemiz gerekir.

TINA: Demek ki kapsayıcılık veya kapsayıcı bir ortam gerekli bir şart olabilir ama kadın dayanışmasını gerçekleştirmek ve bunun yaratacağı faydalardan yararlanmak için gerekli olan bağlantıyı kurmaya yeterli değildir.

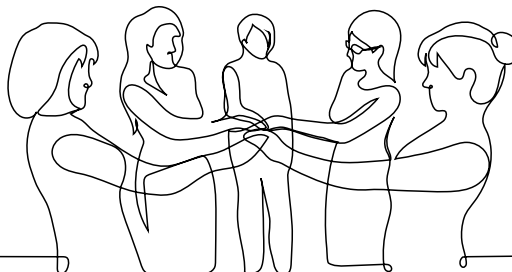
AMY G.: Beni düşünmeye sevk ettiniz. Zira “kapsayıcı” veya “kapsayıcı politikalar” sözünü duyduğumda bunun herkes için geçerli olacağından oldukça emindim.

TINA: “Kapsayıcılık” terimini duyduğumda herkesin kendini dahil hissetmesini isterim. Buna karşılık kendim için masada bir yer istediğimde başkasının kendi hakkının ihlal edildiğini hissetmediğini düşünmek isterim. O yüzden “başkalarının koruma duvarlarını tehdit etmediği veya onları rahatsız etmediği sürece kapsayıcılık iklimi ve kültüründen bahsedebiliriz” gibi görünüyor. Bence bu tam anlamıyla kapsayıcılık değil. Aslında yapılan, gerçek eşitliği sağlamak için gerekli kaynakları ve süreçleri temelden değiştirmek yerine sadece farklı olanları incitmemek için ve âdet yerini bulsun diye “siyaseten doğru” bir etiket yapıştırmak.

BETH: Son zamanlarda kapsayıcılık hakkında konuşan şirket sayısı artıyor, ki bu iyi bir gelişme. Ama yine de kadınların birbirini desteklediği, takdir ettiği, kendilerini güvenli hale getirecek, destekleyecek ve aynı zamanda bu mükemmel proje ve fikirleri yaratacak derin ve kalıcı ilişkileri inşa etmeyi sağlayacak kadın dayanışmasını ve bu derin ve kaliteli ilişkileri gerçekten önemsiyorsak, “kapsayıcılık” söylemi kendi başına yeterli değildir.

TINA: Erkekler de dayanışmaya katılabilir. Çok sevdiğim bir akademisyen ve danışman olan Bernardo Ferdman, bundan 10 veya 15 yıl önce kadın dayanışması daha emekleme aşamasındayken bunu kurmaya çalışıyordu. Ona “kız kardeşim” diyorum çünkü beni duygusal açıdan destekliyor. Onu fikir danışmak için ararım. O da aynı şekilde beni arar. Başlangıç noktamız kadınlardı ama hedefimiz bu yaklaşımı yaygınlaştırmaktır. ■

Kaynak: HBR Woman at Work (İş Dünyasında Kadınlar) podcast'inin “Sisterhood is Trust” adlı bölümü

Sosyal medyanın kadınların özsaygı ve kendilik algısı üzerindeki etkisi

Kadınların bu sosyal medya içeriklerini tüketmek için harcadıkları uzun saatler, bu içeriklerin psikolojik, duygusal ve sosyal etkileri hakkında bazı önemli soruları gündeme getiriyor. Bu sorular özellikle genç kadınlar için kritik öneme sahip, çünkü araştırmalar sosyal medyanın gelişim üzerinde önemli etkileri olabileceğini ortaya koyuyor.

Yüzyıllardır ünlüler şöhretlerini ve bilinirliklerini ürün ve hizmetleri tanıtarak para kazanmak için kullanıyor. Hatta Romalı gladyatörlerin, şarap ve yağları tanıtan duvar resimlerinde kendi görsellerini kullanılmasına izin verdiğine dair kanıtlar var. Ünlülerin hayranlarını belirli ürünleri satın almaya teşvik etmesi yeni bir şey değil. Ancak akıllı telefonların yükselişi ve sosyal medyanın icadı, bu konudaki fikri kökten değiştirdi.

Günümüzde ünlü olmayan ancak çok sayıda sosyal medya takipçisine sahip fenomenler, özellikle gençler arasında son derecede popüler.

Gençler, bu sosyal medya kişilikleri tarafından üretilen içeriği izlemek, paylaşmak ve etkileşimde bulunmak için saatlerini harcıyor. Fenomenleri sadece eğlence için takip etmiyor; aynı zamanda bilgi, rehberlik, tavsiye ve "gündemden habersiz kalmama" hissi için de onlara yöneliyorlar.

Araştırmalar, özellikle kadınlar ve ergen kız çocuklarının fenomenlere ilgi duyduğunu gösteriyor. 16-24 yaş aralığındaki kadınlar sosyal medyada, diğer demografik gruplardan daha fazla zaman harcıyor ve bu kadınların yüzde 56'sı marka ve ürünler hakkında bilgi almak için sosyal medyayı kullanıyor. Bu durum onları fenomen

pazarlama kampanyaları için uygun bir hedef haline getiriyor. Güzellik, moda, yiyecek ve yaşam tarzı konuları en popüler olanlar arasında yer alıyor.

Women's Forum for the Economy & Society ve The Reboot Foundation, kadınların takip ettiği sosyal medya özneleri hakkındaki algısını araştırdı. Aynı zamanda, sosyal medya içeriği ile özsaygı arasındaki ilişkiyi incelediler. Bu amaçla, 13 ila 42 yaşları arasındaki 3600'den fazla kadını (Brezilya, Fransa, İngiltere ve ABD) kapsayan bir anket gerçekleştirdiler.

Anket sonuçları, kadınların sosyal medya özneleri ile karmaşık bir ilişkisi olduğunu gösterdi. Bu karışık duygular, fenomenlerin ürettiği içeriklerin kendilerini nasıl hissettirdiğinden, bu kişilere duyulan saygıya kadar birçok konuya uzanıyor. Örneğin, kadınların yüzde 60'ından fazlası fenomenlerin görüşleri üzerinde en az "orta" düzeyde etkili olduğunu kabul ederken, sadece üçte biri fenomenlerin önerilerine güvendiğini söyledi. Kadınların yaklaşık yarısı sosyal medya akışlarında daha az fenomen içeriği görmek istediğini belirtirken, yüzde 72'si buna rağmen hâlâ fenomenleri takip etmeyi sürdürüyordu.

Nesiller ve kültürler arası farklar etkili

Fenomenlere yönelik algı konusunda nesiller ve kültürler arası farklılıklar da ortaya çıktı. Genel olarak, yanıt verenlerin yaşı ne kadar büyükse, fenomenlere duydukları saygı da o kadar azdı. Öte yandan, gençler fenomenlere bayılıyordu. Genel olarak Brezilya ve ABD'deki kadınlar fenomenlere daha ilgili ve hevesliyken, İngiltere ve Fransa'daki kadınlar daha şüpheli ve eleştireldi.

Uluslararası ve nesiller arası geniş çaplı bir fikir birliği ise sosyal medyanın kadınların özsaygısı ve kendilik algısına zarar verip vermediği konusundaydı. Genç kızların ve kadınların yüzde 70'inden fazlası fenomenlerin ürettiği içeriğin zararlı olabileceğini düşünüyor. Fenomenler ise

kendilerini sorunun bir parçası olarak görmüyor. Sadece dört fenomenden biri içeriklerinin zararlı olabileceğini kabul ediyor.

Gençler ve çocuklar giderek daha fazla çevrimiçi bir yaşam sürerken, fenomenlerin onların gelişim ve olgunlaşmasındaki rolünün ebeveynler, eğitimciler ve çocuk hakları savunucuları tarafından ciddiyle ele alınması gerekiyor.

Genç kadınlar ve fenomenler arasında toksik bir ilişki var

Hiçbir demografik grup, sosyal medyada genç kadınlar kadar fazla zaman geçirmiyor. Anketler ve araştırmalar, 16 ila 24 yaş arasındaki kadınların günde ortalama üç saat 14 dakika sosyal medyada vakit geçirdiğini gösteriyor. Bu süre, erkek yaşlılarından neredeyse bir saat daha fazla. Hatta The Reboot Foundation tarafından 2023'te yapılan bir araştırmaya göre, genç kadınların yüzde 29'u günde dört saatten fazla TikTok'ta zaman geçiriyor.

Bu anketin verileri de bunu doğruluyor. Gençler, fenomenlere büyük ilgi duyuyor ve onların içeriklerine yüksek düzeyde katılım gösteriyor. Ayrıca, genç kadınlar fenomenlere yetişkin kadınlara kıyasla daha fazla güveniyor. Bu nedenle hükümetler ve sivil toplum kuruluşları da sağlıklı yaşam, sosyal sorumluluk veya çevresel

farkındalık gibi konularda kampanyalar yürütmek için fenomenlerle işbirliği yapıyor.

Ergenler, sosyal medya kullanımı bağlamında dikkate alınması gereken bilişsel değişimler yaşıyor. Örneğin, beynin dürtü kontrolü gibi yürütücü işlevlerinden sorumlu olan prefrontal korteks, ergenlik döneminde tam olarak gelişmemiştir. Bu durum, risk alma eğilimini artırabilir ve kötü kararlar alınmasına yol açabilir. Duygusal faktörler de bilişsel performansı etkileyebilir; stres ve bunun gibi duygular, gençlerin hafızasını ve bilgi işleme yetilerini olumsuz etkileyebilir. Bu bilişsel zayıflıklar, ergenleri fenomenlerin yönlendirmesine karşı savunmasız hale getirebilir. Fenomenler, kendilerine ödeme yapan markalar veya kuruluşlar adına belirli ürünleri tanıtmak veya belirli düşünceleri aşılama için takipçilerini manipüle edebilir.

Anketin en dikkat çekici bulgularından biri de genç kadınlar ve fenomenler arasındaki tek taraflı duygusal bağıdır. Ergen kız çocuklarının yaklaşık yüzde 60'ı bir fenomenle "pozitif bir bağ" hissettiğini söylüyor. Psikologlar bu tür ilişkileri "parasosyal ilişkiler" olarak adlandırır; yani bir tarafın (takipçinin) ünlü ya da fenomenle gerçek bir etkileşimi olmamasına rağmen, kendisini ona yakın hissetmesi durumu... Bu tür hayranlık ilişkileri her zaman zararlı değildir. Ancak

sosyal medyada, fenomenlerin bu parasosyal ilişkileri kullanarak takipçilerini belirli güzellik standartlarını benimsemeye yönlendirmesi olumsuz sonuçlar doğurabilir. Örneğin, bu genç kadınların yüzde 60'ı bir fenomenle bağ kurduğunu söylerken, dörtte üçü bu içeriklerin özgüveni ve kendini değerli hissetme duygusunu olumsuz etkileyebildiğini belirtiyor.

Öte yandan, fenomenler bu durumu pek de sorun olarak görmüyor. Anket sonucunda, fenomenlerin yüzde 63'ü içeriklerinin takipçileri için zararlı olmadığını belirtti. Bu durum, psikolojide bilişsel çelişki olarak adlandırılan bir kavrama işaret ediyor: Genç kadınların büyük çoğunluğu fenomen içeriklerinin kendilerine zarar verdiğini kabul ederken, fenomenler kendi içeriklerinin hiçbir bir zarar vermediğini düşünüyor.

Sosyal medyanın olumsuz etkileri

Sosyal medyanın genç kadınların yaşamı üzerindeki etkisi karmaşık ve endişe verici bir konu olarak karşımıza çıkıyor. Anket sonuçları, birçok genç kadının, sosyal medyanın kendisini nasıl etkileyebileceğinin farkında olmadığını gösteriyor. Fenomen içeriklerinin özsaygıya zarar verebileceğini kabul eden kadınlar bile bu içeriklere maruz kalmaya devam ediyor. Öte yandan, bazı fenomenlerin bu zararları fark etmesine rağmen içerik üretmeye devam etmek istemesi, fenomenlerin sorumlulukları hakkında daha fazla tartışma gerekliliğini ortaya koyuyor. Bu sorunların ele alınması için ebeveynler, eğitimciler ve sosyal medya platformları arasında işbirliği yapılmalı ve gençlerin dijital dünyada daha bilinçli hareket etmesi sağlanmalıdır.

Özgüven üzerinden kâr sağlamak

Birçok bağımsız araştırma ve akademik çalışma, sosyal medya kullanımının özellikle genç kadınlar arasında özsaygı ve kendilik algısı üzerinde olumsuz etkiler yarattığını ortaya koymuştur.

Bu anketin sonuçları da benzer veriler sunuyor. Sosyal medyada günde üç saatten fazla zaman geçiren kadınların yalnızca yüzde 60'ı "Genel olarak kendimden memnunum" ifadesine katıldığını belirtti. Buna karşılık, sosyal medyada üç saatten az zaman harcayan kadınlarda bu oran, yüzde 67 olarak ölçüldü.

Bir diğer çarpıcı bulgu ise şu ifadeye verilen yanıtlardı: "Asla diğer insanlar kadar iyi olamayacağımı düşünüyorum." Bu ifadeye sosyal medyada üç saatten fazla zaman geçirenlerin yalnızca yüzde 35'i katılmadı. Buna karşılık, sosyal medyada daha az vakit geçirenlerin yüzde 44'ü bu ifadenin kendileri için geçerli olmadığını söyledi.

İçeriklerin duygusal etkileri

Anket kapsamında katılımcılara farklı fenomenlerin paylaştığı dört ayrı sosyal medya gönderisi gösterildi. İki gönderi cinsiyetten bağımsız ürünler (lamba ve sırt çantası) üzerineydi. Diğer iki gönderi ise kadınlara yönelik kozmetik ve fitness içerikleriyle ilgiliydi. Katılımcılara, bu

paylaşımların kendisini nasıl hissettirdiği soruldu. Kozmetik ve fitness içeriklerini gören kadınların yüzde 32'si kendini cesaretsiz, yorgun, yalnız, kaygılı veya mutsuz hissettiğini belirtti. Buna karşılık, lamba ve sırt çantası tanıtımlarını izleyen kadınların yalnızca yüzde 19'u bu tür olumsuz duygular yaşadığını ifade etti.

Bu bulgular, güzellik, fitness ve moda içeriklerinin kadınların kendilik algısı ve özgüvenini doğrudan etkilediğini gösteriyor. Bu tür paylaşımlar, izleyicilere farkında olmadan şu mesajı iletiyor: "Bu ürünü satın al veya bu antrenmanı yap, o zaman benim gibi görünebilirsin."

Güzellik fenomenleri, bilinçli ya da bilinçsiz olarak bu sistemin bir parçası oluyor ve takipçilerinin özsaygı kaygılarından maddi kazanç elde ediyorlar. Bu durum, sosyal medya içeriklerinin, hem içerik üreticiler hem de tüketiciler açısından bilinçaltına işleyen bir dinamiğe sahip olduğunu gösteriyor. ■

Kaynak: : Women's Forum for the Economy & Society ve The Reboot Foundation

Güven ve çelişki paradoksu

Kadınların sosyal medya fenomenleriyle ilişkisi tam bir paradoks barındırıyor.

- Kadınların yüzde 51'i fenomenlerin önerdiği ürünlere "biraz" veya "tamamen" güvendiğini belirtiyor.
- Yüzde 60'ı fenomenlerin fikirleri üzerinde "orta veya yüksek" düzeyde etkili olduğunu kabul ediyor.
- Yetişkin kadınların yüzde 50'si sosyal medya akışlarında daha az fenomen içeriği görmek istediğini söylüyor.
- Fenomen içerikleri tamamen kaldırıldığında, kadınların büyük bir kısmı kendilerini "mutlu" veya "kendinden memnun" hissedeceğini ifade ediyor.

- Bu sonuçlara rağmen, kadınların yüzde 72'si hâlâ fenomenleri takip etmeye devam ediyor!

Bu araştırma, kadınlar, gençler ve sosyal medya fenomenleri arasındaki karmaşık ilişkiyi gözler önüne seriyor. Gençler fenomenleri takip etmekten vazgeçmiyor, ancak içeriklerinden de olumsuz etkileniyor. Gençlerin, fenomenlerin ticari bir amaç güttüğünü ve kullanıcıların bilinçli şekilde yönlendirildiğini anlaması önemlidir. Bu noktada medya okuryazarlığı ve eleştirel düşünme becerileri büyük önem taşıyor. Gençlere daha bilinçli sosyal medya kullanımını öğretmeli, onları olumsuz etkilere karşı daha dirençli hale getirmeliyiz.

“Yardımsever” cinsiyetçilik nedir?

“Yardımsever” cinsiyetçilik, kadınlara yönelik sözde “olumlu” niteliklere odaklanan ancak yine de toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini pekiştiren bir dizi himayeci tutumu tanımlamaktadır.

Kadınların liderliğindeki girişimler, erkeklerin liderliğindeki benzerlerine kıyasla daha az risk sermayesi fonu alıyor. Dünya Ekonomik Forumuna göre, Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri’nde yatırım yapılan risk sermayesi fonlarının yüzde ikisini ya da daha azını kadınların liderliğindeki girişimler oluşturuyor.

Araştırmacılar bu uçurumun nedenini araştırmaya devam ediyor. Desautels İşletme Fakültesinde doktora adayı olan Julie Nguyen ve ortak yazarlarının son çalışmasına göre, iyi niyetli

cinsiyetçilik, kadın liderliğindeki girişimlerin erkek liderliğindeki girişimlere kıyasla neden büyük ölçüde yetersiz finanse edildiğini kısmen açıklıyor.

Nguyen, “Girişimcilikte cinsiyetçilik hakkında çok fazla tartışma var” diyor. “Ancak çoğu zaman dikkatler, kadınların yeteneklerini ve karakterlerini açıkça küçümseyen türden bariz cinsiyetçilik üzerinde yoğunlaşıyor. Hakkında daha az konuşulan şey ise cinsiyetçiliğin daha incelikli ve sosyal olarak kabul gören şekli olan yardımsever cinsiyetçiliktir.”

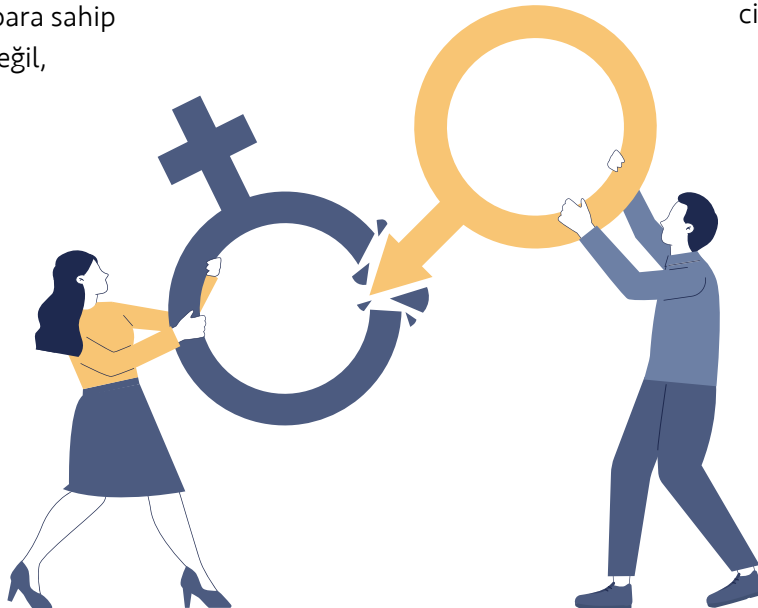

“Yardımsever” cinsiyetçilik ve “sözde” olumlu yaklaşım

Yardımsever cinsiyetçilik, kadınlara yönelik sözde “olumlu” niteliklere odaklanan ancak yine de toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini pekiştiren bir dizi himayeci tutumu tanımlamaktadır. Nguyen, şefkatli ve koruyucu bir dille gizlenen yardımsever cinsiyetçiliğin, kadınları harika ancak kırılgan ve korunmaya muhtaç olarak tasvir ettiğini belirtiyor.

Yardımsever cinsiyetçiliği benimseyenler, kadınları “sıcak”, “ahlaklı”, “zarif” ve “el üstünde tutulması ve korunması gereken” kişiler olarak görebilir. Ancak kulağa iltifat gibi gelse de, bu tür ifadeler kadınları kısıtlayıcı toplumsal cinsiyet kalıplarına indirgemekte ve kadınların eylemliliğini ve bağımsızlığını baltalamaktadır. Ayrıca, bu ifadeler kulağa olumlu ve destekleyici geldiği için, hem kadınlar hem de erkekler tarafından itiraz edilme olasılıkları daha düşüktür.

Bu olumlu görüntü, cinsiyetçiliğin kadınların yaşamı ve kariyeri üzerindeki olumsuz etkilerini maskeliyor. Örneğin, farklı bir araştırmaya göre, yardımsever cinsiyetçilik, kuruluşlarda daha az sayıda kadının güçlü pozisyonlarda yer almasının nedenlerinden biridir. Kadınlar daha az zorlayıcı, kariyer geliştirici görevler alıyor çünkü eşit yeteneklere ve itibara sahip meslektaşlar olarak değil, korunması gereken savunmasız insanlar olarak görülüyorlar.

Yardımsever cinsiyetçilik kadın liderliğindeki girişimleri nasıl etkiliyor?

Nguyen’in çalışması, yardımsever cinsiyetçiliğin kadın liderliğindeki girişimleri olumsuz ancak düşündüğümüzden farklı şekilde etkilediğini gösteriyor. Nguyen ve ekibi, 1272 katılımcıyı, bir erkek ya da bir kadın tarafından kurulan erken aşama bir girişimi değerlendirmeye davet etti. Teklifler birbirinin aynısıydı ve başarılı bir girişimin tüm özelliklerine sahipti. Aralarındaki tek fark kurucunun cinsiyetiydi.

Sonuçlar ne oldu?

İlk bakışta, yardımsever cinsiyetçiliğin kadınları doğrudan etkilemediği görülüyor. Değerlendiricilerin böyle bir cinsiyetçi tutuma sahip olup olmaması, kadın liderliğindeki girişim tekliflerini nasıl değerlendirdikleri konusunda bir fark yaratmadı. Ancak, yardımsever cinsiyetçiliği benimseyen değerlendiriciler, erkeklerin liderliğindeki girişimleri, bu tür inançlara sahip olmayan değerlendiricilere göre daha umut verici olarak gördüler. Nguyen, iyi niyetli cinsiyetçiliğin erkek liderliğindeki girişimlerin algılanan vaadini şişirdiğini, kadın liderliğindeki girişimlere ise normal davranıldığını açıkladı.

Nguyen’in sonuçları, cinsiyet eşitsizliğinin sadece kadınlara karşı adil olmayan engellerle ilgili olmadığını gösteriyor.

Kadınlara standart muamele yapılırken erkeklere yersiz avantajlar sağlanmasını da içeriyor ve bu da startup kurucuları arasındaki cinsiyet eşitsizliğini daha da pekiştiriyor.

Yardımsever cinsiyetçilikle mücadele

Yardımsever cinsiyetçilik, olumluluk kılıfıyla maskeleniyor. Nguyen, bununla mücadele etmenin ilk adımının farkındalık yaratmak olduğunu belirtiyor. “Kadın liderliğindeki girişimleri destekleme konusunda ciddiye alarak, girişimciler, yatırımcılar ve mentorlar da dahil olmak üzere tüm paydaşları bu önyargılar hakkında bilinçlendirmeliyiz” diyor.

Yardımsever cinsiyetçiliğin etkisini azaltmak için, genellikle önyargının içeri sızmasına izin veren sezgilere güvenmeyi sınırlamanın çok önemli olduğunu da ekliyor. Sürece yapı, hesap verebilirlik ve şeffaflık eklemek bunu önlemeye yardımcı olabilir.

Eşitlikçi işe alım uygulamalarından farklı olarak, startup değerlendiricileri, bir startup teklifini incelemeyen önce değerlendirme kriterlerini standartlaştırabilir ve belirleyebilir. Bu, kişisel duyguların ve önyargıların denklemden çıkarılmasına yardımcı olur ve bunun yerine teklifin içeriğine odaklanır. Ayrıca değerlendirme ve finansman kararları için net gerekçeler sunulmalıdır.

Pek çok iyi niyetli girişim, kadınlara, katılmayı umdukları sektörler için iletişim ve müzakere tarzını değiştirmeyi tavsiye ediyor. Oysa gerçek eşitliğe ulaşmak için, kadınların adil olmayan bir sisteme uymak için kendini şekillendirmesini söylemek yerine, adil olmayan sistemi ele almaya odaklanılması gerekir. Nguyen, “Bu araştırmayla, kadınları ‘düzeltmek’ yerine sistemi düzeltme çağrısında bulunuyoruz” diyor. ■

Kaynak: Eric Dicaire, McGill Delve; Nhu Julie Nguyen, Ivona Hideg, Yuval Engel, Frédéric Godart, “Benevolent Sexism and the Gender Gap in Startup Evaluation”.

Daha adil bir gelecek için Sağlıkta cinsiyet eşitliği

Kadın sağlığına yeterince öncelik verilmemekte ve bu alan yeterince finanse edilmemektedir. Bu da araştırma ve tedavide erkekler ve kadınlar arasında ve ayrıca ülkeler içinde ve arasında bir uçurum yaratmıştır. Yeni araştırmalar, kadın sağlığı açığının kapatılmasının daha büyük ve daha sağlıklı bir küresel işgücü yaratarak küresel ekonomiye yılda 400 milyar dolarlık bir destek sağlayabileceğini göstermektedir.

Tarihsel olarak, kadın sağlığına kronik olarak yeterince öncelik verilmemiş ve yeterince yatırım yapılmamıştır. Veri mevcudiyeti, bakım sunumu ve tedavi etkinliğindeki göze çarpan boşluklar, milyonlarca kişinin acı çekmesine ve birçok fırsatın gerçekleşmemesine neden olmuştur.

Dünya Ekonomik Forumu Kadın Sağlığı Küresel İttifakı ve McKinsey Sağlık Enstitüsü (MHI) işbirliğiyle hazırlanan, Kadın Sağlığı Etki İzleme Platformunun yeni raporu ve beraberindeki metrik gösterge tablosu, dokuz sağlık sorununun kadınların hastalık yükünün yüzde 35'ini oluşturduğunu gösteriyor.

Araştırmaya göre, bu dokuz kadın sağlığı sorununun ele alınması sadece kadınlar için değil küresel ekonomi için de büyük fayda sağlayabilir.

Yaşam süresini etkileyen kadın sağlığı koşulları

İskemik kalp hastalığı (İHD) kadınlar arasında önde gelen ölüm nedenidir ve yılda 4 milyondan fazla can almaktadır. Kadınların akut kardiyovasküler sorunlardan ölme olasılığı erkeklere göre daha yüksektir ve kadınlarla erkekler arasında tedavi ve sonuçlar açısından ciddi farklılıklar bulunmaktadır. Araştırma,

bu farkın kapatılmasının sadece ABD’de 1,6 milyon yıllık yaşam kaybını önleyebileceğini ve küresel ekonomiye yılda 43 milyar dolar katkı sağlayabileceğini göstermektedir.

Rahim ağzı kanseri, bu hastalıktan ölümlerin yüzde 85’inin meydana geldiği düşük ve orta gelirli ülkelerdeki (LICs ve LMICs) kadınları orantısız şekilde etkilemektedir. Bu açığın giderilmesi, ölüm oranını ve uzun vadeli sağlık komplikasyonlarını azaltarak küresel GSYİH’de yıllık 10 milyar dolar yaratabilir. Benzer şekilde, ülkeler içinde ve arasında meme kanseri için erken teşhis, tedaviye erişim ve bakımda eşitliğin artırılması, sağlıklı yaşam süresini uzatır ve küresel GSYİH’ye 8,7 milyar dolar katkıda bulunabilir.

Maternal hipertansif bozukluklar, anne ölümlerinin önde gelen nedenlerinden biri olan yüksek tansiyona bağlı komplikasyonlardır. Bu risklerin azaltılması yılda 70.000 anne ölümünü

önleyebilir ve 1,4 milyar dolar ekonomik kazanç sağlanmasına yol açabilir.

Post-partum hemoraji (PPH) de kadınları orantısız şekilde etkileyen anne ölümlerinin önde gelen nedenlerinden bir diğeridir. Nitelikli sağlık hizmetlerine erişim de dahil olmak üzere sistemik engellerin ele alınması, yılda 70.000 ölümü önleyebilir ve küresel ekonomiye 200 milyon dolar katkıda bulunabilir.

Sağlık süresini etkileyen kadın sağlığı koşulları

Menopoz semptomları dünya genelinde 450 milyon kadını etkilemekte olup, kardiyovasküler hastalık, osteoporoz ve nörolojik rahatsızlık riskinin artması gibi uzun vadeli sağlık etkilerine neden olabilmektedir. Semptomların teşhis ve tedavisinin iyileştirilmesi, küresel GSYH’ye yıllık tahmini 120 milyar dolar katkı sağlayabilir.

Premenstrüel sendrom (PMS) üreme çağındaki kadınların yüzde 20-40’ını etkilemekte, bu da üretkenlik kayıplarına ve eğitimde aksamalara yol açabilmektedir. Etkilerinin ele alınması, ekonomik kazanımlarda yıllık tahmini 115 milyar dolar ekleyebilir.

Migren küresel olarak kadınların yüzde 21’ini etkilemektedir. Genellikle hormonal bir bileşene sahiptir ve önemli ölçüde sıkıntıya yol açabilir. Migren yükünün azaltılması, küresel ekonomiye yılda tahmini 80 milyar dolar katkı sağlayabilir.

Kadın sağlığını iyileştirirsek....

Bu koşulların ele alınması, sağlık sistemleri, araştırma, yatırım ve toplumsal yapılar genelinde dönüştürücü bir değişim gerektirir. Bu araştırma, diğer ülkelere ve kadınları ve sağlıklarını etkileyen ek koşullara uyacak şekilde ölçeklendirilebilecek ve uyarlanabilecek bir plan sunuyor. Dünya çapında kadın sağlığına ilişkin kapsamlı bir bakış açısı sağlayarak hükümetlere, işletmelere, akademik kurumlara ve yatırımcılara harekete geçmeleri için ilham verebilir. İşte bu paydaşların yapabilecekleri:

1 Kadınları sayın: Veri toplamının iyileştirilmesi

Doğru veriler, bu hastalıkların gerçek yükünü anlamak için kritik öneme sahiptir, ancak verilerde önemli boşluklar mevcuttur. Örneğin, endometriozisli (yumurtalık kisti) kadın sayısının raporlanmasında veri tutarsızlıkları mevcuttur. Kaynaklarda endometriozisli kadın sayısı 24 milyon ile 190 milyon arasında değişmektedir ve eksik teşhis hesaba katıldığında bu sayının daha yüksek olması muhtemeldir. Bu tutarsızlıklar, modern veri altyapılarının eksikliğinin veri toplama fırsatlarının kaçırılmasına yol açabildiği düşük ve orta gelirli ülkelerde daha da büyüktür.

2 Kadınları inceleyin: Kadın sağlığı araştırmalarına öncelik verilmesi

Kadınlar sadece "daha küçük erkekler" değildir. İlaçların erkekleri ve kadınları nasıl farklı etkilediğini incelemek, etkili tedavi için çok önemlidir. Ancak araştırmamıza göre, migren gibi önemli kadın sağlığı sorunlarına yönelik klinik çalışmaların yalnızca yaklaşık yüzde 10'u cinsiyete özgü verileri rapor etmektedir. Bu durum, kadınların kendine özgü sağlık ihtiyaçlarının anlaşılmasında kritik boşluklar bırakmaktadır.

Ayrıca bu araştırma, kadın sağlığı yükünün yüzde 54'ünün düşük ve orta gelirli ülkelerde olmasına

rağmen, bu dokuz duruma yönelik klinik çalışmaların yalnızca yüzde 23'ünün bu bölgelere odaklandığını göstermektedir. Cinsiyete göre ayrıştırılmış analiz ve hormon sağlığı ve kadın biyolojisine yönelik temel bilim araştırmaları, koşulların kadınları nasıl orantısız veya farklı şekilde etkilediğini ortaya çıkarmaya yardımcı olabilir ve iyileştirilmiş çözümler hakkında bilgi verebilir.

3 Kadınlar için bakım: Cinsiyete ve toplumsal cinsiyete dayalı sağlık hizmeti sunulması

Sağlık hizmeti sistemleri, kadınların kendine özgü ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yeniden tasarlanmalıdır. Buna, sağlık çalışanlarına cinsiyete dayalı farklılıkları kabul etmesi için standartlaştırılmış öneriler sunmak üzere klinik uygulama kılavuzlarının güncellenmesi de dahildir. Bu kılavuzlar özellikle kadın sağlığını etkileyen durumlar için kadınlara özgü kanıtları yansıtacak şekilde geliştirilebilir. Bu, endometriozis ve menopoza gibi kadınlara özgü durumlar için kılavuzlar oluşturmak ve hem erkekleri hem de kadınları etkileyen durumlar için hazırlanan kılavuzlarda cinsiyete özgü farklılıkları hesaba katmak anlamına gelir. ■

Kaynak: Dünya Ekonomik Forumu

Sanat kadınlar için eşitliği nasıl sağlayabilir?

Kadınları sanat alanında desteklemek bir lüks değil, zorunluluktur. Dünya Ekonomik Forumunun Küresel Cinsiyet Uçurumu raporu, cinsiyet uçurumunu kapatmanın 135 yıl alacağını, ancak kültürün daha hızlı hareket ettiğini söylüyor. Kadınların toplumdaki önemine değer verme kapasitemiz Akıllı Çağı tanımlayacaktır. Hiç şüphe yok ki kadınlar geliştiğinde dünya da gelişir.

Dünya Ekonomik Forumunun 2024 Küresel Cinsiyet Uçurumu Raporu, eşitliğin sağlanmasının tahmini 134 yıl alacağını ortaya koyarak cinsiyet eşitsizliğinin köklü yapısının altını bir kez daha çizdi.

Bu eşitsizlik, toplumsal cinsiyet rollerini ve güç dinamiklerini tanımlayan kültürel normlara, geleneklere ve toplumsal tutumlara kök salmıştır. Politika reformları elzem olmakla birlikte, inanç ve davranışların değiştirilmesinde kültürel değişim de bir o kadar önemlidir. Sanat, medya, eğlence ve eğitimi kapsayan kültür sektörü bu dönüşüme öncülük etme gücüne sahiptir.

Medya, edebiyat, müzik ve sanat yoluyla kültür sektörü, kamu algısını şekillendirmekte, kalıp yargıları güçlendirmekte ya da bunlara meydan okumaktadır. Toplumsal

cinsiyete ilişkin farklı temsilleri destekleyerek, daha kapsayıcı bir toplumsal cinsiyet anlayışını teşvik edebilir ve bireylere geleneksel rolleri sorgulamaları için ilham vererek daha eşitlikçi bir dünyaya kapı açabilir.

Kültür sektörü, ana akım medyada genellikle yeterince temsil edilmeyen veya yanlış temsil edilen kadınlar, LGBTQ+ bireyler ve farklı sosyoekonomik geçmişlerden gelenler de dahil olmak üzere marjinalleştirilmiş sesleri yükselterek kapsayıcılığı teşvik edebilir. Bu, yalnızca insan deneyimlerine ilişkin anlayışımızı zenginleştirmekle kalmaz, aynı zamanda ırk, sınıf ve diğer kimliklerin toplumsal cinsiyet eşitsizliğini şiddetlendirmede nasıl kesiştiğini de vurgular.

Buna ek olarak, kültür sektörü kendi yapısı içindeki eşitsizliği ele alarak, liderlik rollerinde ve sahne arkasında kadınlar için eşit temsil ve fırsatlar sağlayarak, eşitlik ve kapsayıcılığı modelleyerek, diğer sektörlerin kendisini takip etmesi için güçlü bir örnek oluşturabilir.

Geleceği şekillendirme konusundaki önemli potansiyeliyle kültür sektörü, klişelere meydan okuma, farklı anlatıları güçlendirme ve toplumsal cinsiyet eşitliğini savunma becerisine sahiptir. Şimdi sorulması gereken soru şu: Gerçek bir değişim yaratmak ve gelecek nesiller için toplumsal cinsiyet uçurumunu kapatmak üzere bu potansiyeli nasıl kullanabiliriz?

Kültür liderleri ne diyor?

Davos 2025 öncesinde iki kültür liderine, kültür sektörünün cinsiyet uçurumunu azaltmadaki rolünü nasıl yorumladıklarını ve en çok etkiyi yaratan eylemlerinin neler olduğunu sorduk. Misty Copeland, American Ballet Theatre'da baş dansçı ve şirketin 75 yıllık tarihinde bu pozisyona terfi eden ilk siyahi kadın. Yana Peel ise CHANEL'in Küresel Sanat ve Kültür Başkanı ve aynı zamanda dünya çapında kadınların ve kız çocuklarının ilerlemesine adanmış Fondation CHANEL'in yönetim kurulu üyesidir.

Misty Copeland: "Kültür sektörü değişim için güçlü bir motordur. Anlatıları şekillendirir, stereotiplere meydan okur ve hareketleri ateşler. Hayatımı tarihsel olarak gelenek ve eşitsizliklerle dolu bir alan olan balede geçirmiş biri olarak, sanatın hem kusurlarını hem de potansiyelini yansıtarak topluma nasıl bir ayna olabileceğini gördüm."

Toplumsal cinsiyet uçurumunu azaltmak için kültür sektörü öncelikle her düzeyde farklı sesleri kucaklamalıdır. Kadınlar, sadece sahnede değil, aynı zamanda liderlik pozisyonlarında da olmalıdır: şirketleri yönetmek, film üretmek, sergilerin küratörlüğünü yapmak ve politika oluşturmak. Kadınlar liderlik ettiğinde, sistemik değişime ilham verebilecek benzersiz bakış açısı getirirler.

Temsil önemlidir. Kadınların geleneksel olarak erkek egemen alanlarda başarılı olduğunu görmek, toplumun ve özellikle genç kızların neyin mümkün olduğunu nasıl algıladıklarını yeniden şekillendirir. Ancak temsil tek başına yeterli değildir. Sektör aynı zamanda eşit iş için eşit ücret, yeni yetenekleri geliştiren mentorluk programları ve kadınların karşılaştığı engelleri ortadan kaldıran girişimler gibi eşitlikçi uygulamalar da taahhüt etmelidir.

En önemlisi, kültür, diyalogu kıskırtmalıdır. Sanat, önyargılara incelikli ama derinlemesine meydan okuma konusunda eşsiz bir beceriye sahiptir. Bir bale, bir oyun, bir film, hatta tek bir fotoğraf

bile empatiyi ateşleyebilir ve zihniyet değişimini tetikleyebilir.

Toplumsal cinsiyet uçurumunun kapatılması kolektif bir sorumluluktur. Kültür sektörü fırçayı, sahneyi, kamerayı kısacası daha eşit bir dünya resmetmek için gerekli araçları elinde tutmaktadır. Şimdi bunları cesurca kullanma zamanıdır.

Yana Peel: "Kadınların toplumdaki önemine değer verme kapasitemiz Akıllı Çağı tanımlayacak."

Aralarında kültürün de bulunduğu pek çok sektörde kadınların katkılarının genellikle göz ardı edildiğini ya da yanlış değerlendirildiğini de biliyoruz. Burns Halperin Raporu, son 10 yılda ABD müzelerindeki satın almaların sadece yüzde 11'inin kadın sanatçıların eserlerinden oluştuğunu ortaya koydu. Yakın zamanda Art Basel ve UBS tarafından yapılan bir araştırma da pazardaki eşitsizliğe ışık tuttu: Kadın sanatçılar son yıllarda küresel sanat müzayede pazarının yalnızca yüzde 2'sini oluşturuyor. (Bir erkek sanatçıya ait en pahalı eser olan Leonardo DaVinci'nin Salvador Mundi'si 450 milyon dolarla Georgia O'Keefe'nin rekor kıran Jimson Weed'inin 10 katıydı.)

Kadınları sanat alanında desteklemek bir lüks değil, zorunluluktur. Dünya Ekonomik Forumunun Küresel Cinsiyet Uçurumu raporu, cinsiyet uçurumunu kapatmanın 135 yıl alacağını, ancak kültürün daha hızlı hareket ettiğini söylüyor. Kadınların toplumdaki önemine değer verme kapasitemiz Akıllı Çağı tanımlayacaktır. Hiç şüphe yok ki kadınlar geliştiğinde dünya da gelişir. ■

Kaynak: Dünya Ekonomik Forumu

FEMİNİST PORTRE

Nancy Fraser

Adalet, feminizm ve eleştirel teorinin çağdaş ismi

Nancy Fraser, eleştirel teori ve feminist teori alanlarında çağın en etkili düşünürlerinden biridir. Özellikle sosyal adalet, demokrasi ve feminizm konularındaki katkılarıyla tanınan Fraser, eleştirel teori geleneğinden beslenerek, tanınma ve yeniden dağıtım kavramlarının toplumsal eşitlik bağlamında nasıl yeniden düşünülmesi gerektiğini vurgular.

Nancy Fraser, 20 Mayıs 1947’de Baltimore, Maryland’de doğmuş, çağımızın en etkili feminist filozoflarından ve eleştirel teorisyenlerinden biridir. Çalışmaları, toplumsal adalet, feminizm, siyaset felsefesi ve eleştirel teori alanlarında derin izler bırakmıştır. Fraser, özellikle “tanınma” ve “yeniden dağıtım” kavramları üzerine geliştirdiği teorileriyle tanınır. Bu kavramlar, modern toplumdaki eşitsizlikleri ve adaletsizlikleri analiz etmek için güçlü bir çerçeve sunar.

Fraser’ın akademik yolculuğu, Bryn Mawr College’da felsefe eğitimi almasıyla başladı. Burada, düşünce dünyasının derinliklerine dalarken, eleştirel düşünme yeteneğini de geliştirdi. New York City Üniversitesinde doktora derecesini tamamlaması, onun entelektüel birikimini perçinledi. Akademik kariyeri boyunca çeşitli üniversitelerde dersler vermiş, özellikle New School for Social Research’te uzun yıllar profesör olarak görev yapmıştır.

Fraser’ın akademik çalışmaları, sadece teorik derinliğiyle değil, aynı zamanda güncel toplumsal sorunlara yönelik eleştirel bakış açısıyla da dikkat çeker. Akademik kariyerinin önemli bir dönüm noktası, Frankfurt Okulunun eleştirel teori anlayışıyla tanışması olmuştur. Bu düşünce sistemi, Fraser’ın sosyal adalet ve feminizm konularındaki görüşlerini şekillendirmiştir. Ayrıca, Judith Butler ve Axel Honneth gibi düşünürlerle girdiği akademik tartışmalar, onun teorilerini geliştirmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Temel felsefi yaklaşımı

Fraser’ın felsefi yaklaşımı, eleştirel teori, feminizm ve siyaset felsefesinin kesişiminde yer alır. Çalışmalarının merkezinde, toplumsal adaletin nasıl sağlanabileceği sorusu bulunur. Bu bağlamda, “tanınma” ve “yeniden dağıtım” kavramlarını geliştirmiştir.

Fraser, toplumsal adaletin sadece ekonomik yeniden dağıtımla değil, aynı zamanda kültürel

Fraser’ın akademik çalışmaları, sadece teorik derinliğiyle değil, aynı zamanda güncel toplumsal sorunlara yönelik eleştirel bakış açısıyla da dikkat çeker.

CANNIBAL CAPITALISM

How Our System Is Devouring Democracy, Care, and the Planet—and What We Can Do about It

NANCY FRASER

**Nancy Fraser,
günümüzde de aktif
olarak yazmaya ve
konuşmalar yapmaya
devam ediyor. Onun
çalışmaları, güncel
toplumsal ve siyasi
tartışmalara ışık tutuyor.**

tanınmayla da sağlanabileceğini savunur. Ona göre, bazı gruplar hem ekonomik olarak dezavantajlıdır hem de kültürel olarak tanınmamaktadır. Bu durum, onların toplumsal yaşama tam olarak katılmalarını engeller. Fraser, adil bir toplumun hem ekonomik eşitsizlikleri gidermesi hem de kültürel farklılıklara saygı göstermesi gerektiğini vurgular.

Fraser, daha sonraki çalışmalarında bu iki boyuta “temsil” boyutunu da ekleyerek üç boyutlu bir adalet anlayışı geliştirmiştir. Temsil, siyasi süreçlere katılımı ve karar alma mekanizmalarında söz sahibi olmayı ifade eder. Ona göre, adil bir toplum, tüm bireylerin ve grupların siyasi süreçlere eşit katılımını sağlamalıdır.

Fraser, kapitalizmin kadınlar üzerindeki etkilerini de derinlemesine incelemiştir. Ona göre, neoliberal kapitalizm, kadınların ekonomik ve sosyal haklarını tehdit etmektedir. Bu nedenle, feminist mücadelenin kapitalizm eleştirisiyle iç içe geçmesi gerektiğini savunur. O, günümüz dünyasında adalet sorunlarının ulus devlet sınırlarını aştığını ve küresel bir boyut kazandığını vurgular. Bu nedenle, adalet mücadelesinin sınırları yeniden çizmesi ve küresel eşitsizliklere odaklanması gerektiğini düşünür.

Feminist teoriye katkıları

Nancy Fraser, çalışmalarında feminist teoriye yaptığı katkılarla, feminizmin sadece cinsiyet eşitsizliğiyle değil, aynı zamanda sınıf, ırk ve diğer kimlik kategorileriyle de ilgilenmesi gerektiğini gösterir. Fraser, kesişimsel feminizmin öncülerinden biri olarak kabul edilir. Kesişimsel feminizm, farklı kimlik kategorilerinin (cinsiyet, ırk, sınıf vb.) birbirini nasıl etkilediğini analiz eder. Bir kadının yaşadığı eşitsizlikler, sadece cinsiyetinden değil, aynı zamanda ırkından, sınıfından ve diğer kimliklerinden de kaynaklanabilir.

Fraser, cinsiyetin siyasi süreçlerde nasıl işlediğini ve kadınların siyasi katılımının önündeki engelleri de inceler. Ona göre, kadınların siyasi temsili, sadece sayısal olarak değil, aynı zamanda niteliksel olarak da artmalıdır. Cinsiyetin ekonomik eşitsizliklerin temelinde yatan faktörlerden biri olduğunu vurgular. Ona göre, kadınların ekonomik bağımsızlığı, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için kritik öneme sahiptir.

Nancy Fraser, günümüzde de aktif olarak yazmaya ve konuşmalar yapmaya devam ediyor. Onun çalışmaları, güncel toplumsal ve siyasi tartışmalara ışık tutuyor. Örneğin, son yıllarda artan popülizm, otoriterlik ve eşitsizlik gibi

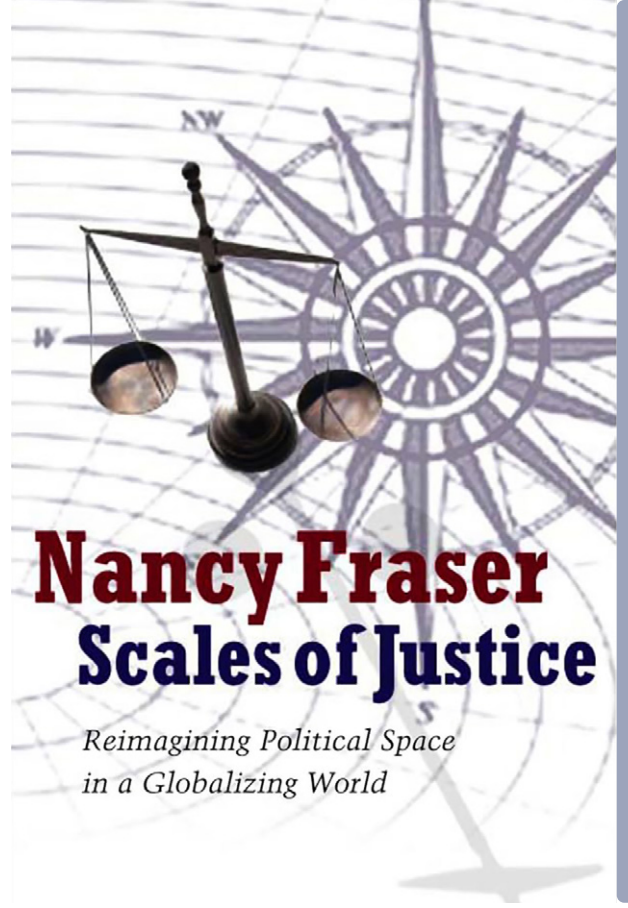
sorunlar, Fraser'ın adalet anlayışının güncelliğini bir kez daha ortaya koyuyor. Ona göre, popülist liderler, belirli grupları (örneğin, göçmenler, azınlıklar) hedef alarak, kültürel tanınma sorunlarını derinleştiriyor. Ayrıca, popülist politikalar, genellikle ekonomik eşitsizlikleri artırıyor ve siyasi katılımı sınırlandırıyor.

Fraser, eşitsizliklerin artmasının, toplumsal kutuplaşmayı ve siyasi istikrarsızlığı tetiklediğini vurguluyor. Ona göre, eşitsizliklerin azaltılması, sadece ekonomik bir sorun değil, aynı zamanda siyasi ve toplumsal bir zorunluluktur. Demokratik katılım, şeffaflık, hesap verebilirlik ve hukukun üstünlüğü, adil bir toplumun temel taşlarıdır.

Fraser, güncel tartışmalarda, eleştirel düşüncenin ve diyalogun önemini de vurguluyor. Ona göre, farklı görüşlerin ve perspektiflerin bir araya geldiği, açık ve özgür bir tartışma ortamı, toplumsal sorunlara çözüm bulmak için gereklidir.

Nancy Fraser'ın günümüz feminizmine etkisi

Nancy Fraser'ın çalışmaları, üçüncü ve dördüncü dalga feminist düşünce üzerinde derin ve kalıcı bir etki bırakmıştır. Onun "tanınma", "yeniden dağıtım" ve "temsil" kavramları, günümüzün feminist tartışmalarının merkezinde yer alır. Üçüncü dalga feminizm, 1990'ların başında, ikinci dalga feminizmin homojenlik iddialarına ve beyaz, orta sınıf kadın deneyimine odaklanmasına yönelik eleştirilerle ortaya çıkmıştır. Bu dönemde, kimliklerin çeşitliliği, kesişimsellik ve mikro siyaset gibi kavramlar ön plana çıkmıştır. Fraser'ın kesişimsellik vurgusu, üçüncü dalga feministlerin farklı kimlik kategorilerinin (cinsiyet, ırk, sınıf, cinsel yönelim vb.) birbirini nasıl etkilediğini analiz etmesine yardımcı oldu. Onun çalışmaları, feministlerin, kadınların deneyimlerinin homojen olmadığını ve farklı kadınların farklı baskı biçimlerine maruz kaldığını anlamalarına katkıda bulunmuştur.

Ayrıca Fraser'ın "tanınma" kavramı, feministlerin kimlik politikalarına odaklanmalarını teşvik etmiştir. Çalışmaları farklı kadın gruplarının (örneğin engelli kadınlar) tanınma mücadelesine destek vermiştir; kadınların kişisel deneyimlerin ve mikro siyasetin önemini vurgulamasına yardımcı olmuştur.

2010'ların başında, internetin ve sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla birlikte cinsel taciz, siber zorbalık, çevrimiçi feminizm ve küresel feminizm gibi konular ön plana çıkmıştır. Fraser'ın küresel adalet vurgusu, dördüncü dalga feministlerin küresel feminizm hareketine katılmasına ilham veriyor; dördüncü dalga feministler, farklı ülkelerdeki kadınların deneyimlerini paylaşarak iklim krizi, göç, savaş gibi küresel sorunlara karşı ortak mücadeleler veriyor. İnterneti ve sosyal medyayı, düşünceleri yaymak, aktivizm yapmak ve toplumsal değişim yaratmak için kullanıyorlar.

Günümüz feministlerinin neoliberal kapitalizme karşı eleştirel duruşları, Nancy Fraser'ın kapitalizm ve feminizm eleştirisi ile paralellik gösteriyor. Onun çalışmaları, gelecekte de feminist teori ve pratiği şekillendirmeye devam edecektir. ■

Çizen: DUYGU SÖNMEZ

EŞİTLİK MÜCADELEMİZDEN VAZGEÇMİYORUZ!

Çankaya

BELEDİYESİ

KADIN BÜLTENİ